

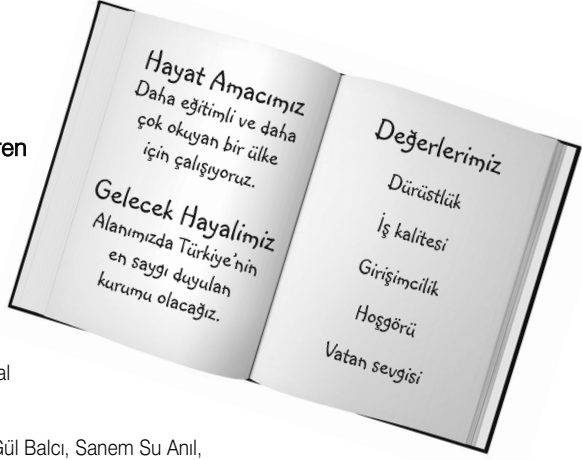
sarsiyah

Ahmet Nacar & Ahmet Şerif İzgören

Sarı Siyah®

Ahmet Nacar & Ahmet Şerif İzgören

Editör / Didem Özyürek

Düzeltili / Elif Özcan, Tuğba Yıldırım

Mizanpaj / Düş Mühendisleri, Yüksel Ünsal

Kapak Düzeni / Düş Mühendisleri

Yayın Ekibi / Ahmet Şahin, Demet Uyar, Gül Balci, Sanem Su Anıl,

Seyra Erdaloğlu, Timuçin Karakuş

Basımevi / Korza Yayıncılık Basım Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Yayıncı Sertifika No / 12437 • Matbaa Sertifika No / 13548

1. Basım Nisan 2005 • 6. Basım Nisan 2012

ISBN: 978-975-6093-01-6

temsilciliklerimiz

Akdeniz Bölgesi / CDR Eğitim ve Danışmanlık • Gökçe Ateş • Tel: (242) 247 72 72 • gokceates@izgorenakademi.com

Bursa / MGK Eğitim Hizmetleri • Zafer Erbaşlar • Tel: (224) 243 99 15 • zafererbaslar@izgorenakademi.com

Kayseri / OAG Eğitim Danışmanlık • Gökçen Acuner • Tel: (555) 819 06 35 • gokcenacuner@izgorenakademi.com

Kocaeli / Özel Batı Karadeniz Eğitim Danışmanlık • Yasemin Kaya • Tel: (507) 783 48 32 • yaseminkaya@izgorenakademi.com

Her türlü kitap talebinizi temsilciliklerimizden, www.elmayayinevi.com adresimizden, telefon veya faks aracılığıyla yayınevimizin yapabilirsiniz. Kitaplarımızla ilgili görüşlerinizi www.elmayayinevi.com adresindeki web sitemizde belirtebilirsiniz.

IZGÖREN YAYINLARI®

Kitabın tüm yayın hakları ELMA YAYINEVİ ©'ne aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Türkiye'de basılmıştır. "ELMA", AKADEMİ ARTI YAY. A.Ş.'nin bir markasıdır. Copyright © 2005, ELMA Publishing House

Kırlangıçları hep çok sevdim.

Ayvalık'ta bir açık hava otelindeyim, resepsiyon da açıktır. Resepsiyonun köşesinde bir kırlangıç yuvası var; üç yavru, kafalar dışarıda, gagalar açık. Anne ve baba gidip gelip yiyecek getiriyorlar ve ayrı zamanlarda geldikleri için birbirlerini görmüyorlar. Anne birinci yavruya yem veriyor, birazdan baba gelip ikinciye, anne tekrar geldiğinde üçüncüye, baba gelip birinciye. İnancılı gibi değil, sırayı hiç şaşırmadılar: **ADALET**.

Akşama doğru sudan çıktım, baktım yuvaya siyah bir kedi yaklaşmış. O ufak ana baba canhıraş bir şekilde dalıp, çıkıp kediyi uzağa kadar kovaladılar: **CESARET**.

Otel sahibi şunları anlattı: Bahar başlarında göçten döndüklerinde yuvanın bulunduğu bölümün kapalı olduğunu görünce, resepsiyon görevlisinin kaldığı odaya girip çıkıp onu uyandırmışlar; sonra da resepsiyona uçup kepenkleri kaldırtmışlar: **AKIL**.

Sabah su içmek için fiskeyenin üzerinde dolaşp çılgınlık atıyorlardı, ta ki fiskeye açılana kadar: **İLETİŞİM**.

Yuvalarını öyle bir yaparlar ki yıllarca dayanır: **KALİTE**.

Yazları sıcak ülkelere göç ederler: **YENİLİK**.

Onların yaptığı yuva, diğer kuşların saman çöplerini üst üste koyarak yaptığı dingildik yuvalara hiç benzemez. Benzer bir yuva yapabilen başka kuş yoktur: **FARKLILIK**.

Hiç kırlangıçları bir yerde pineklerken hatırlıyor musunuz? Devamlı uçarlar: **ÇALIŞKANLIK**.

İnanılmaz hızlıdırlar, su zerresini havada yakalarlar: **HIZ**.

Binlerce mil uzaktan hep aynı yuvaya dönerler. Ömürlerinin sonuna kadar yuvalarına bağlıdırlar: **YURT SEVGİSİ**.

Kırlangıçları hep çok sevdim.

Ahmet Şerif İzgören

İÇİNDEKİLER

Önsöz	11
Kız Kardeşim Geldi; Valla Ben Çağırmadım; Kendi Geldi	19
Ananın Okulu mu Olurmuş? Oluyor ki Yolluyorlar?	25
Ahmet Bak Tırr, Tülin Bak Pırr	41
Dağların Kızı Reyhan, Fuar Benim Dünyam, Bir de Arap Hasan	47
Şimdi Sevmesin, Rahmetli Ne Çok Severdi Beni	51
Hoşça Kal Balçova, Hoşça Kal!	
Merhaba Lojmanlar, Merhaba!	61
Gönül Ferman Dinlemez, Pat Diye Kız İstenmez!	67
Sarı Siyah	73
Okul Mahalline Girmişiz, Çıkmak Olur mu?	83
Civanım Bizde, Ben Civanımın Evinde. Kim Ne Karışır?.	91
Amcam Gelir, Hoş Gelir.....	99
Anten Sabırla Kaval Olurmuş.....	105
Kambersiz Kabul Günü, Tok Evin Aç İtleri.....	109
Sporun İyisi Masanın Tenisi	113
Haydi, Ali Kaçıyor!.....	119
Amcamın Karneleri Her Kula Nasip Olmaz.....	123
Okulun İlk Günü Kutlu Olsun	129
Okulu Veren Allah Sabrını da Veriyor	141
Gözümün Nurları: Hale ve Begüm	145
Gazoz Ağacı.....	151
İlk Aşk Gibisi Var mı?.....	157
Kurdelemin Kırmızısı.....	163

Gitti Vural'ın Kafası, Geldi Disiplin Odası.....	171
Kuyuda Kurbağalar, Sesleri Kulak Tırmalar	175
Karne Alıyorum; Ben İstemedim, Onlar Verdiler	181
Harita	185
Artık Bademciklerim Yok!	189
Siyaah Beyaaz! Yok; Beşiktaş Değil, Televizyon... ..	197
Bak, Bir Daha Üstümüze Top Atıyorlar mı?.....	201
Çok, Ama Çok Pişmaniye	205
Bilgi Yarışması.....	211
Şerif Taşı Attı Bir Kere, Çıkarmamak Bize Yakışmaz.....	215
Komşumuz Bir Melek: Fehmi Amcam.....	219
Namın Yürüsün Hırsız Puik.....	223
Sığircık Mevsimi	231
İyilik Varmış, Dayaktan Beter.....	235
Arılar Volkan'ı Sokadursun; Söz,	
Babamın da Bademcikleri Alınacak	241
Tarzan	251
Arkadaşımın Aşkı.....	259
Sünnet Hazırlığı	265
Sünnet Oldum Piyade	269
Yiğidime Maşallah.....	275
Sonsöz.....	285

*Doğmadan adını seçtiğim,
sevdiğim,
özlediğim,
düşündükçe gülümseyip
iyi ki varsın
dediğim kızım Oya için...*

Abmet Nacar

Benim Tatlı Kardeşim,

*Yedi yaşımın tüm azametiyle, üç tekerlekli bisikletimin
arka koltuğunda mahvolarak seni taşıırken benimle
gurur duyuyor olmandan büyük gurur duyardım.*

Pırıl pırıl bir yüzün oldu hep.

*Bazen sana bakmaya kıyamaz, ne kadar güzel bir
kardeşim olduğunu düşünürdüm.*

Sen olduğun için ağabey oldum.

Allah beraber yaşlanmayı nasip etsin.

Ne güzel bir kalbin olduğunu,

ellerinin küçüklüğünü,

minik kalbini hep rubumda hissedeceğim.

Bana sonsuza dek verilmiş en inanılmaz hediyesin.

Bu kitabımı sana ithaf ediyorum küçük cimcime

Abmet Şerif İzgören

21 Nisan 2005

Bozcaada

ÖNSÖZ

En başından beri "Hadi artık zamanıdır, bir önsöz yaz da bitsin, seni bekliyoruz" deneceğini biliyordum. Can dostum, en son telefon konuşmamızda, "Ben önsözü yazdım, senden ne haber?" diye sormuştu. "Ağabey, iyilik sağlık ne olsun, haberler sende?" deyip geçiştirmiştim. Telefonu kapattığımda kendi kendime, "Biliyordum, önsöz yazma konusunu unutmayacaklarını biliyordum!" diye söylendim.

Şerifim, kitaptaki küçük ebadında kalmadı; çocukken, zaten kocaman olan yüreğine, yıllar sonra tüm düşünceleri ve duyguları da yetiştirdi. Yazdıkları ve söyledikleriyle her geçen gün, daha fazla sayıda insana yaşam felsefelerinin çitasını daha üste koymaları konusunda cesaret verdi.

Yıllar boyunca pek çok şeyi paylaştığım arkadaşımın yüreklen-dirmesiyle, aklımızda yüzlerce anı ve yüreğimizde bir küp sevgiyle yola çıktık ve bu satırlara ulaştık. Bu kitap sayesinde, kardeş ötesi bir dost ve öğretmene binlerce anı ortağı oldum.

Pek çok insanın gıpta edeceği bir çocukluk dönemi yaşadık can dostum Şerif'le. Yollarımız henüz altı yaşındayken kesişmişti. Babalarımızın işi gereği pek çok kente birlikte "tayin olduk" ve yaşama dair bir o kadar şeyi paylaştık. Sonuçta bu kitaba konu olduk.

Çocukluk anıları denince, şüphesiz hepimizin aklına pek çok şey gelir. Kimini hatırladığımızda bugün bile mutlu olur, "İyi ki yaşamışız!" deriz. Bazılarını ise hatırladığımızda, "Keşke yapmasaymışız!" demek için zaten artık geç kalmışızdır.

Şerif de ben de çok ama çok şanslı olanlardandık. Pek çok çocuk, yaşanacak güzel yerlere, güzel ortamlara hasret büyür ve pek çoğu çocukluklarını bile yaşama fırsatı bulamadan çocuklarıyla karşılaşır. Bizim en büyük şansımız, her ne yaparsak yapalım, yanı başımızda bize sevgi dolu gözlerle ve sabırla bakabilen ailelere sahip oluşumuzdu. Çocukluğumuzu bize sunulan sıcak atmosferde sonuna kadar yaşarken, zaman zaman bizden de daha çocuk olabilen ve yaşamı bizimle paylaşan babalarımızı hep yanımızda bulduk. Bizden daha fazla üstünü başını kirleten ve oyun sonrası bizden daha fazla ter içinde, bizimle eve dönebilen çocuk gönüllü babalarımızı, kapıda, sabır taşını sevmez annelerimiz karşılardı.

O yıllarda televizyonlarımız siyah beyaz, ama dünyalarımız renkliydi. Önlükler simsiyah, ama düşünceler pırıl pırıldı. Denize açılan daha az insan vardı belki; ama deniz yemyeşil kokar ve gökyüzünün mavi buğusuna karışırdı. Komşu komşuyu gördüğü zaman başını çevirmezdi; tebessüm ise henüz karaborsaya düşmemişti. Kuşlar, belki inanmayacaksınız ama, insandan kaçmazlardı. Gerçi ben ve civanım kuşları kaçırtmak için elimizden geleni yapmışızdır.

Zaman çocuklar için yavaş akar. Çocukluk çağımızın bitmez tükenmez yaz tatillerini yaşadığımız günlerden, zamanın an olduğu günlere geldik. Dünü bile zor hatırladığım şu günlerimde, yıllar öncesinin güzel karelerini gözlerimin önüne neyin getirdiğini

bilmiyorum. Bunu yalnızca geçmişe duyulan özlemle açıklamak, sanırım en başta geçmişe haksızlık olurdu. Bugünlerde çocukların mutlu olacakları ve ileride hatırlayacakları daha az şeyleri olduğunu görmem, geçmişi kaleme almama neden olmuş olabilir. Nisan ve Oya'nın okuyacakları fazladan bir kitapları daha olsun istedik belki de. Bu günlerde ise satın alabileceğimiz daha çok şeyin olması, elde ettiklerimizi daha değerli kılmıyor ne yazık ki!

Gözümü açıp hatırlayabildiğim en eski siyah beyaz resimden, Kıbrıs Savaşı sonrasında, Bursa'ya taşındığımız günlere kadar olan biteni anlatmaya çalıştık. Şerif de, ben de yazdığımız onca sayfada tek bir sözcükten kaçınmadık, aklımızdan geleni kalemimizden esirgemedik. Anılarımızı sizlerle paylaştık.

En eski dostumla, Hacivat'la Karagöz'ün, Kavuklu'yla Pişekâr'ın dünyasında, sizler için bir sarı, bir siyah olduk. O zaman da birlikte gülerdik, bugün de sizler için bir olduk. Ne yaşadıysak, nelere şahit olduysak alt alta dizip ailelerimizin sevgisi ve arkadaşlarımızın gülüşüyle süsleyip sofraya koyduk. Bazen kardeş doğulur, bazen paylaşılan zorluklar ve tüm yaşananlarla kardeş olunur. Bu kitabı kaleme almaya başladığımız günlerde, hem Şerif hem de ben, o günkü heyecanımızı satırlarımıza yansıtmaya çalıştık. Şerif bugüne kadar yazıp insanlara sunduklarıyla pek çok kez bu mutluluğu yaşama fırsatı buldu; artık bu dünyada, düşüncelerinden süzülüp toprağa düşmüş, tohumlardan gürlemiş pek çok dikili ağacı var. İçinizden bazıları bu satırları okuduğu esnada, sahip oldukları kıymetli arkadaşlarını hatırlama fırsatı buluyordur. Oysa ben, bu satırları zaten çok kıymetli arkadaşımın paylaştıklarımızın ve ondan öğrenebildiklerimin ışığında yazıyorum. Bu kitap yazılırken, ben klavyemin başına oturduğum her anımda, onun tecrübe ve sevgisini yanımda hissettim. Sonuçta benzer bir ağacı dikebilmenin mutluluğunu, arkadaşım sayesinde bugün ben de yaşama fırsatı buluyorum.

Kitabın kendime ait bölümlerini yazarken, zaman zaman kendimi yorgun hissettiğim ve yazdıklarımın okunur olup olmadığını

sorguladığım anlarda, yanımda bulduğum çok kıymetli ağabeyim Dr. Ümit Koçak'a da bu satırlarla teşekkürü bir borç bilirim.

Annelerimize, babalarımıza ve kardeşlerimize, kısacası bizlere bu kitapta bahsedebildiklerimizi yaşatan tüm sevdiklerimize, Şerif ve ben en içten duygularla bir ömür boyu teşekkürü borç biliriz. İyi ki onlar vardılar. İyi ki en yakın dostuma ve bana sahip çıktılar. Yitip gitmemize engel olacak pek çok şeyle bizleri donatıp yaşama hazırlayan sevgili öğretmenlerimize, arkadaşlarımıza, kardeşlerimize ve elbette Erdoğan-Gülten İzgören ve Ali-Güler Nacar'a sonsuz minnet duygularımızla ne kadar teşekkür edebilirsek...

Ahmet Nacar

ahmetnacar@gmail.com

Ülkenin daha temiz zamanları. Televizyon evlere daha pek girmemiş. Cumartesi öğleye kadar okul var; insanlar daha çalışkan. Henüz diziler yok; dostluklar var. Herkes birbirine misafirlğe gidiyor.

İzmir nem, bizim lojman çimen kokuyor. En sevdiğim şey benzinliklerdeki o keskin petrol kokusu. Bir ablam, bir küçük kız kardeşim var. Arıları kovalıyor, küçük iğne kutumda çekirge besliyorum. Kertenkeleleri kovalıyor, kulağıma sinek kaçır da "Büyük İskender gibi ölür müyüm?" diye korkuyorum. Geceleri jalu-ziyi aralayıp "Uzaylı var mı?" diye bakıyorum. Bir de annemle babamın bakışmalarından doğduğumu zannediyorum.

Altı yaşın tüm bilimselliği üzerimde.

Miskin bir yaz akşamı evimize sarı bir şey geldi.

Bir insanın hayatına gelebilecek en güzel şey: Bir dost.

Şimdi yaşıım 40. Hâlâ arkadaşız.

Ahmet'le her gün mucize gibiydi. Yaşanabilecek her macerayı yaşayabilirdiniz. Kovboy da olurdunuz, korsan da. Dayak yerken hep yanımdaydı; arılar bizi sokarken de.

Ahmet müthiş bir adamdır. Ortaokul boyunca, lisede Ahmet'in anne ve babası bana hep gaz verdi: "Oğlum şuna söyle, ders çalışsın!" Ben zaten avda, kuşta tembel bir adamım. Babam veli toplantısına gideceği zaman mideme kramplar giriyor. Bana, "Seni biraz örnek alsın, Abdurrahman Çelebi yavrum!" diyorlar.

Ben Ahmet'e, "Çalışsana oğlum!" diyorum; tık yok.

Ahmet lise son sınıfa kadar hımbıl hımbıl süründü, sırf keyif yaptı. Kitap açtığını görmedim.

Lise son sınıfta, "Ağabey, üniversite sınavı geldi, ben çalışayım!" dedi. Bir çalıştı ve Ege Tıp Fakültesi'ni kazandı; bütün hocaları sokta.

Ahmet Nacar & Ahmet Şerif İzgören

Aynı şoku bir kere de TRT’de katıldığı bilgi yarışmasında, sunucunun gözlerinde görmüştüm.

Bir araya geldik mi kıkır kıkır güleriz.

Ahmet, benim için, cumartesi öğleye kadar okulun olduğu ve kimsenin şikâyet etmediği, domateslerin domates, insanların insan gibi oldukları, yollarda insanların birbirlerini öldürmediği, kapkaçın olmadığı, herkesin birbirine saygı gösterdiği o siyah beyaz günlerden kalan sayılı hatıralardan biri.

Şimdi bir göz hastalıkları uzmanı.

Bu yaşa geldiğinizde, o günlerin ve dostların değerini daha iyi anlıyorsunuz.

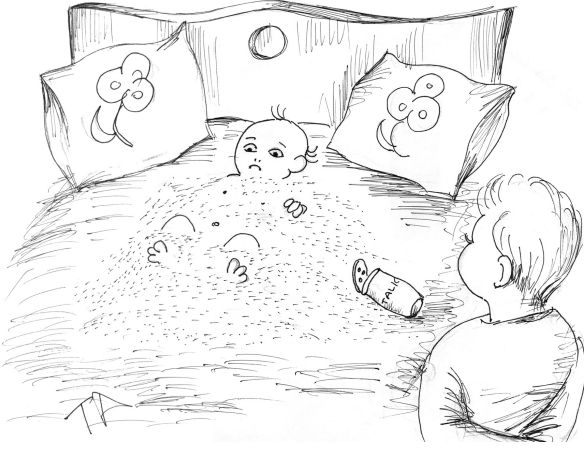
Her şey için sağ ol sarı saçlı arkadaşım.

Ahmet Şerif İzgören

Mart 2005

Ankara

KIZ KARDEŞİM GELDİ; VALLA BEN ÇAĞIRMADIM, KENDİ GELDİ

"Yahudi yolsuz kaldığında eski defterleri kurcalarmış!"

Annem bu cümleyi bana en son ne zaman söylemişti? Hatırlamıyorum. İlk söylediğinde dokuz yaşlarındaydım. Bana öğrettiği pek çok şeyden biriydi bu aslında. Bu deyişi hak etmeme yol açan şey ise, sanırım, annemde olduğunu iddia ettiğim bozukluklarımdı. Daha doğrusu tüm bozukluklarım zaten ondaydı; ben bir şekilde harcadığım, ama unuttuğum ve hâlâ annemde olduğunu sandığım üç beş kuruşu anneme soruyordum ve annem de eski defter örneğini veriyordu.

"Pek çok şeyden biriydi" dememe bakmayın; belki de en önemlilerinden biri: para disiplini. Annemin adını aile içinde "banka"ya çıkaran önce memur kızı, sonra da memur hanımı olmasının

verdiği "ay sonuna" olan saygısıydı. Bugün, pek çokları için yalnız eşlerden diğerinin düşünmesi gereken şeyi, annem, her nedense kendi meselesi kabul ederdi. Ne olur, ne olmaz! Doğru; ne olur, ne olmaz. Kabul be kadın da... "Ne olur ne olmaz" ve "Bir kenarda dursun" tek senin sorunun mu bu evde! Yo, değil! Aklım erdiğinden beri annemin can yoldaşı olan benim de sorunun oldu. Aman anne, ne olur, ne olmaz! Bu terbiyenin bende kalan, "Kenara koyalım aman, ne olur, ne olmaz" refleksi gereği annemde bir miktar param hep dururdu. Ancak haftalık hesap sonunda bir miktar eksik çıkınca, sanırım bir şekilde harcamışım, annemde hortumculuk olmazdı, "Hani falanca zamanda sana verdiğim filanca kuruşlar ne oldu peki?" dediğimde, "Yahudi yolsuz kaldı mı eski defterleri kurcalarmış" demişti ve ben dokuzumdaydım. Nereden hatırladığım konusu akıl karıştırır çoğu zaman; ancak hatırladığım otun mokun hesabı olmadığını anlayanlarsa vazgeçerler sorgulamaktan.

Kalem elimde, elimde dediğime bakılmasın, bir şekilde klavyemin başındayım. Ufak tefek çizikler bile bana sayfalar yazdırır. Artık oramın buramın çizilmesinden korktuğumdan mı, yoksa yoğurtların eskisi kadar sıcak olmayışı mı, bana yazacak bir şey bırakmıyor. Yahudi misali eski defterler hayalimde dans etmeye başladı. Sarı sayfalarında binlerce resim, binlerce ses ve binlerce ben.

Kız kardeşimin doğumunu hatırlıyorum yavaştan. Anneannem bizim evde; bizim ev Balçova'da. Bayağı bir beklemiştim orada burada ve içeriden gelen sesleri dinlemiştim. Ebinin adını unutmam: Gülderen. Aslında, isim duyulduğunda bir kadını direkt güzelmiş gibi hatırlatacak bir isim, ama nerede! Ben çocuk hâlimle "nerede" diyorum; artık gerisini siz düşünün. Ebelik kurumu 1960'larda bayağı sıkı bir kurumdu. Evde doğumlarla hastanede doğumların göğüs göğüse sabahlara kadar çarpıştığı gün-

lerdi. Biz evi seçen taraftayız, hatırlıyorum. Bir yandan evin bahçesine çıkıyorum, arada bir neler olup bitiyor, "Bu kadar ıkıntı sıkıntı boşa gitmese, Allah vere!" diyorum; öte yandan meraklıyım ve henüz üç buçuk yaşımdayım.

Neyse ebenin tüm güzelliğine rağmen, kız kardeşim geri gitmiyor ve doğuyor. O zaman doğum öncesi cinsiyet tayini de yok. Beklenen yazı turanın diğer şekli; kız ya da oğlan. Annem ilk doğumda oğlan hakkını başarıyla kullandığı için, sanırım rahattı. Ne de olsa tutup koparmayanlar için oğlan bir şekilde makbuldür. En azından ilki olsun, sonra gereğine göre kaç kız lazımsa olabilir. O devirde, zengin de fakir de aynı şeylere güler, ağlardı. Paran olsa da en fazla yapacağın iki plak fazla alırdın; çocuk da öyle. Kız kardeşim doğduğunda, ben oğlan olarak evde "ne olur, ne olmaz" hazır bulunduğumdan pek bir sıkıntı olmadığını iyi hatırlıyorum.

Anneannem bir kundağa sarılı kız kardeşi bana gösterdiğinde, tahmin ettiğiniz gibi, fazla bir tepkim olmadı. Sanırım, nasılsa bir süre bizimle kalır ve gider, diye bekliyor insan. Üstelik ben bayağı da umutluydum. Altına yapıyor ve ağlıyordu. Gerçi ben de üç buçuk yaşımda hâlâ altıma yapıyordum; ama ağlamıyordum. Bu farklılığın evden gitmesine yeteceğini sanmıştım. Benim aksime çirkindi. Gerçi sonradan bir günlük çocukların, özellikle de kendi çabalarıyla doğduklarında, genelde çirkin olduklarını öğrendim; hatta bizzat şahit de oldum. Bizimkisi de kurala uymuş ve gereğini yapmış, bumburuşuk bir suratla, kaşı gözü şiş gelmişti. Ona ilk baktığımda, başımı kaldırıp anneanneme "Alır evine götürürsün artık!" der gibi bakmış olmalıyım ki rahmetli, "Bak ne güzel bir kardeşin oldu" demişti bana.

Babam öğretmendi, askerî okulda ders verirdi. Adam haklı olarak sabahın erken saatinde resmî elbiselerini giyer, kendini ser-vise doğru evden dışarı atardı. Sınav zamanları destelerle yazılı

kâğıtları eve getirir ve okurdu. O zamanlar anlamazdım, diğer branşların da bir yazılı kâğıdını yirmi dakikada okuduğunu düşünürdüm. Biraz daha aklım erince, çok sevdiğimiz ve babamın askeri bir öğretmen meslektaşı ki o matematikçiydi, babamın bir sayfa okuduğu sürede, sınıfın yarısına bir veya iki verebiliyordu. Tek yapması gereken, yazılmış sayıların üzerine elindeki tükenmez kalemle çizgi çekmekti. Üstelik çektiği çizgilerin düzgün ya da aynı boyda olması gerekmiyordu. Zavallı babamın, bir iki verebilmek için anası ağlardı. Gerçi, nadiren yedinin üzerinde notu olurdu. Ancak çizgi çeken branşların aksine, babamın branşında öğrencinin ağzıyla kuş tutsa tam not alamayacağını da zamanla öğrendim. "Ben bunu mu anlatmak istedim?" falan derdi kendi kendine. Yani asker olması okurken esnekliğine engel olmazdı.

Kız kardeşe ne oldu? Ne olacak şükür yaşadı. Birçoğunun aksine, doğrudan şiddet uygulamazdım kardeşime. Görünce, ödünün koptuğu ve nefret ettiği, kırmızı renkte, şekilsiz bir oyuncak fil vardı evde; kız kardeşimin onu görmesiyle bez değişme saatleri genelde çakışırdı. O zamanlar hazır bez de yok. Biraz önce dediğim gibi, zengini ve fakiri benzer şeyler yedikleri gibi, benzer şeyler de yaparlardı. Tabii yegâne fark, zengin ve hâli vakti yerinde memurların üzerinde olanları, bir ihtimal kendileri yıkamazlardı. Annem kendi yıkaması gerekenlerdendi. Bu nedenden fil bir şekilde ortadan kalkmalıydı ve beklendiği gibi, bir süre sonra oyuncak fil Afrika ya da Hindistan'a doğru yola çıktı ya da bana öyle söylediler. Dört yaş civarında olduğumdan, o kadar uzaktan fili geri getirme şansım da olmadı.

Nereden nereye, kız kardeşim bir keresinde, annem mutfaktayken, iyi hatırlıyorum, bana yakın bir yerlerde unutulmuştu. O zamanlarda da talk pudrası kullanılırdı. Ben pudranın nereye kullanıldığını iyi hatırlayanlardanımdır. Üç buçuk yaşlarıma kadar bilfiil altım bağlanmıştı. Pudra, ben ve kardeşim bir müddet bir-birimize bir şey yapmadık. Sonra, artık pudra mı beni dürttü,

yoksa kardeşim yattığı yerden bir şey mi dedi, tam olarak hatırlamıyorum. Sırt üstü yatmakta olan kardeşim ki aslında benden bayağı bir esmerdir, ilk kez bana yakın bir renk aldı. Unutmadığım ise, pudraya rağmen gözlerini koca koca açmış, bana bakıyor oluşuydu. Yeterli görmüş olmalıym ki ya da "Pudra bir süre sonra bezim değişirken bana da gerekir" diye düşündüğümünden serpmeyi kestim. Demiştim, doğrudan hiç şiddet uygulamadım diye. Annem, kız kardeşimle tatlı tatlı oynarken bizi pek yalnız bırakmazdı. Bize katılmak istediğinden falan da değil üstelik; ama huy işte! Mutfaktan geldiğinde, "Uy! Bu da ne?" dediğini daha dün gibi hatırlıyorum, inanın. Esmer kızın yeni rengini beğendiği hissine ben de sizler gibi bir an kapılmış olmalıym ki "Nasıl olmuş?" der gibilerinden annemi kesiyorum bir yandan. Annemin, çocuğu kaptığı gibi mutfağın hemen yakınındaki lavaboya gittiğini ve şakır şukur yüzünü yıkadığını inkâr etmiyorum; ancak bunu neden yapmış olduğunu o an için tam olarak anlayamadığımı da söylemeliyim. Çünkü neticede, harcanan az buz bir pudra değildi. Tamam, paranın bir bereketi var ve bitince pudra almak bir dert konusu olmuyordu; ama sanırım bende bir çeşit "mal ziyan olmasın" bilinci idi o yaşımda.

ANANIN OKULU MU OLURMUŞ? OLUYOR Kİ YOLLUYORLAR

Evde olmamın millî servete ve ahaliye ki özellikle kız kardeşime bir çeşit tehdit olması, evde anaokulu günlerimi sorgulattır oldu. Bu konunun açılacağını, yazmaya ilk başladığımda düşünmedim değil; ama bir şekilde sıyrılırim umudundaydım, ağzımdan kaçtı bir kere. El mahkûm yazacağız, unutmazsınız çünkü. Neyse, hiç unutmam bir cumartesi günü babamla beraber bir dolmuşa bindik ve Balçova'dan bugünkü Hatay semti taraflarına gitmeye başladık. Ben başıma geleceklerden habersiz, elimde simit, camdan bakıyorum. Geçtiğimiz yerler tek katlı Rum evleri ve çoğunun da önü denizin dibi. Neredeyse kendi iskeleleri var. Şehircilik konusunda bugünlerdeki kadar gelişmiş olmadığımızdan, çoğunun bahçeleri vardı ve neredeyse tüm bahçelerde ılıman İzmir ikliminde biten limon ağaçları olurdu. Elbette, deniz de evlerin burnunun dibine kadar tüm pervasızlığıyla gelebiliyordu. Sonra denizi doldurmayı öğrendik de evler su almıyor artık. Bir yandan evlere ba-

kıyorum, bir yandan radyoda çalan baygın sesli kadın şarkıcının sesi kulaklarımda, gidiyoruz. Sırayla yolcular iniyor ve biniyor.

Sonunda bizim de sıramız geldi; indik. Babam elimden tuttu, büyükçe bir kapıdan içeri girdik. Geniş sayılabilecek bir bahçeden geçtik ve sarı, üç katlı bir binaya girdik. Geniş bir giriş kısmında birçok raf, renkli kitaplar ve bu giriş kısmına açılan odalar, odaların içinde de akranlarım ve rengârenk, değişik boyutta, ilgi çekebilecek nesneler... Çocukları bunlarla kafaladıkları belli; tabii ben sonradan uyanıyorum. O anda oynanacak pek çok oyuncak ve maraza çıkarılabilecek bir sürü yaşıtlı görüyorsunuz ve insanın içini bir umut kaplıyor. Her neyse, sonradan öğretmenim olacak yirmi beş civarında bir kadın bizi karşılıyor. Bana ve babama bir şeyler anlatıyor. Babam annemden tembihli, "Ne yap et, yazdır!" falan demiş olmalı ki çok fazla uzun sürmüyor; kadın başımı okşuyor. Ben oyun odasına gidiyorum; çocukların bir kısmı benim kadar, bir kısmı daha büyük. Yaş grupları oluşturulmuş. Öğretmen hanım, babama "İsterseniz kalsın; akşam servis eve kadar getirir, hem de alışmış olur" diyor, ben duyuyorum. Oyunun ortasında olmama rağmen bu bana pek de cazip gelmiyor. "Neyse, inşallah bir dahaki sefere!" falan diyecek yaşta olansa ben değilim, babam; ama o da bunu söylemiyor. Bu kez ben elini sıkıca tutunca anlıyor; şansını zorlayıp ilk günden nefret ettirmemek için birlikte çıkıyoruz okuldan. Aylığı peşin verdiğiinden, "gitmezsem para yanar" tedirginliği babamda hiç bir zaman olmadı. Bu konudaki tedirginlikler annem içindi genelde.

Eve geldiğimizde annem pencereden bakıyordu. İkimizi birlikte görünce, aslında anaokulu fikri onun olmasına rağmen, gözlerinin parladığını hatırlarım. İçeri girdik, ben ilk iş "Kız kardeşim hâlâ evde mi?" diye yatağına baktım; duruyordu. Beni görünce her şeye rağmen gülücükler attı; sonra, huyundan mı, suyundan mı, her yıl büyüdükçe daha zor güler oldu. Anladım ki pudra konusu çoktan kapanmıştı.

Anaokulu konusunda bir süre annem ve babam konuştular; orada ne yapılıyor, ne yeniyor, ne giyiliyor falan filan. Annemin belini ilk bükten, orada herkes için çıkan yemekleri yemeyeceğim konusuydu. Şimdiki yemek seçme özelliğimi, sanırım o günlere borçluyum. Bazı çocuklara, neredeyse acınır bu konuda ya da yetişkinler bile önüne konan her şeyi yememeleriyle övünürler. Yemek için en küçük bir tat farkını ve malzemeyi titizlenerek anlatıp lokanta seçenler bile, bana hep "Aaa, bu da yenmez mi?" derlerdi. "Yenmez kardeşim ya da ben yemem!" demek zamanımı aldı; ama olsun. Gerçekten de okul başladıktan sonra, neredeyse her iki günde bir aç gelirdim. Allah var, "Aman illa sevdiğim bir şey çıksın, ben de şöyle ağız dolusu yesem!" dediğimi de hatırlamam. Hiç unutmam, Belgin diye bir kız vardı; bu kadar mı olur, tabakta ne varsa, neredeyse yalama derecesinde yerd. Askerî bir disiplinle yerd; hem de inadına yemekte karşıma otururdu. İnanmayacaksınız belki, ama benim tabağımdan da tek lokma almazdı ya da başka bir tabaktan. Kız, tabaktaki son lokması bittiğinde Nuh ve peygamber sözünü hatırlatırdı. Görevi gereği yediğini düşünürüm şimdi bile. Ama bir görevin de böyle ibadet eder gibi yapılışını ilk o zaman görmüşümdür.

Annem ve babam evde, uzun uzun anaokulu ve benden söz ettiler; sanki ben duymuyormuşum gibi. Arada bir, okulun çok iyi bir şey olduğunu, yaşı gelen her Türk gencinin gitmesi gerektiğini ve bundan dolayı çok mutlu olunacağını söylüyorlardı. O zaman da olgunluğumdandı sanırım, bizimkiler ilk heves nasılsa vazgeçerler falan diye, hemen konuşmadım. Kendilerince, akıllarına bir şey gelmiş ve mutlu olmuşlardı. Akıllarına gelen ve mutlu olacağımıza inandıkları son projenin kız kardeşim olduğunu iyi bildiğimden, ben hafiften tedirgindim. Daha kız kardeşime bile bir çözüm bulamamışlardı ve hâlâ evdeydi; "Anlaşılan daha bir süre bizimle" diye düşündüğümden, aklımı anaokuluna çok da fazla veremiyordum.

Okulda ihtiyacım olabilecek şeyler üzerinde konuştular bir süre. Pijama, terlik, çamaşır gibi alınması gerekenler üzerinde durdu-

lar biraz. Günlerden cumartesi olduğundan babam da evde; okuldan birlikte dönmüşüz, ama sanki okulu yalnız kendi görmüş gibi anneme anlatıyor. Daha sonraki günlerde, yemekte karşıma oturacak Belgin'den kimsenin haberinin olmadığı zamanlar, bir ara beni yanlarına çağırdılar. Okuldaki yeni arkadaşlarımla oyun oynamamdaki binbir türlü yarardan bahsettiler. Sanki oradaki çocuklarla daha önce oyun oynamışlıkları varmış gibi ballandıra ballandıra anlattılar bir süre. Evde canımın sıkılması, benim yeni arkadaş edinmem ve bunlardan doğacak mutluluk, belli ki işin promosyonuydu. Okulu veren Allah bir şekilde sabrını da veriyor olmalı ki doğrusu pek de sesim çıkmadı o gün.

Ertesi gün, pazar ve pazartesi günü ben evdeyim. Yarın anaokulu başlıyor; ama ben tam olarak yarın olsun istemiyorum. Kız kardeşimin bile gözüme sevimli geldiği saatler yaşanıyordu evde. Okulda, sonradan da öğreneceğim üzere, öğleden sonraları uyku saati vardı. Bu nedenle annem, üzerime örtmem için benim boyutlarımda bir yorganı pijamalarımla beraber bir paket yaptı. "Bu nasıl olur, şu olur mu ki?" cinsinden her evde olabilecek laflar kulağıma dolmuştu bir süre; anlıyordum artık bu okul işi ciddiye binmişti. Kökten reddedip, "Gitmiyorum!" demenin bir anlamı olmayacağını hissedip itiraz etmedim, desem yalan olmaz. Sanırım biraz da orada olabilecek şeyleri merak etmem ve canımın sıkılmayacağına olan inancımdan pek ses etmedim. O sıralar, annemle uyuduğum yaşları sürüyorum hâlâ. Gece oldu. "Yarın mı gidiyorum?" dedim; annem de "Evet" dedi, "Yaşıtlarından pek çoğu gidip bir sürü şey öğreniyorlar" gibisinden bir şeyler söyledi. Anneme kalsa söylemeyeceği şeyler. Anlıyorum ki babamın öğretmen fikirleri ona da bulaşmıştı. İçimden itiraz etmek de geçmediğinden uyumuşum.

Sabahın körü ya da yıllardır uyanmadığım saatlerden birinde, annemin omzumdan uyanacağım kadar bir şiddette sarstığını anladığımda, gene yatağa olmadık bir şeyler yaptığımı düşün-

düm önce. Gerçi annem tedbirli kadındır; dört yaş için hazırlanmış naylon, çarşafımın altında duruyordu. Yavaşça gözlerimi araladığımı hatırlıyorum. Çarşafa ve bir tarafıma dokundum, kuru. Altıma kaçırmadığımı mı sevineyim, sabahın köründe uyanırdırıldığımı mı yanayım anlayamadan, annem "Bugün okula gidiyoruz" gibisinden şirinleşmeye çalışan bir cümleyle beni kendime getirdi. "Doğru ya!" dedim kendime, anaokulu. "Allah vere de fazla sürmese. Bir an önce mezun olsak!" falan da diyorum içimden. Gene efendiliğimden, "ilk günden maraza olmasın" diye de sessizce kalktım yataktan. İlkbahar başlarıydı, unutmuyorum. İzmir'de, bu mevsimde sabahları tatlı bir serinlik olur. Üşüme telaşım olmadı; bir şeyler sütle beraber ağzıma tıklandı. Öğleye doğru yediğim şeyleri, sabahın köründe yemem beklenemezdi. Tabii, hâliyle iştahım da yok. Anladılar kabahatlerini, yemem konusunda pek de ısrar etmediler. Annem babamı ya da tersi, "Okulda nasılsa arkadaşlarına bakıp yer" diye teselli ediyor bir yandan. Anaokulu tahsilim boyunca, arkadaşlarıma bakıp da yaptığım tek şey, gürültü yapmak oldu. Daha bunu bilmedikleri için kahvaltı konusunda telaşları da yok.

Babamın elinde gelin evine gider cinsten bir bohça, yanında daha gözlerini uykudan açamamış olan ben, evden çıktık. Sokak serin, meraklı gözler biraz daha açıldı. Mavi bir Chevrolet, kuyruklu cinsinden. Hatırlayanlar olur diye; Amerikan arabaları pek meşhurdur o zamanlar, onlardan birini yollamışlar. Tabii yalnız beni almak için değil. İçinde beş tane kader arkadaşım daha var. Onlar benim gibi uykulu değiller. Aralarına yeni katılacak olan çocuğa, şoför artık onlara nasıl anlattıysa, fıldır fıldır gözleriyle bakıyorlardı. "Ulan sizin ilk günkü hâliniz işte! Ne var?" denecek yaşlar olmadığından, sessiz sedasız oturduk arka koltuğa. O zamanlar, şimdiki gibi kapısı yandan, oradan buradan açılan minibusler çocukları almıyordu. Ön koltukta iki, arka koltukta dört kişiydik. Ama okula gidiyorduk sonuçta, dört köşe değildik.

Yol boyunca çocuklarla birbirimizi tartıyoruz. Malum, ilk tanışıklık çok önemlidir o yaşlarda; "Kimi döverim kimle arayı iyi tutmam lazım? " çabuk karar vermek gerekir. Aslında, arkadaşlarım benden tecrübeliler. Biri dövülecekse, okulda daha rahat karar verildiğini bildiklerinden sakince bakıyorlar bana. Önde, saçları örgülü, iki yana doğru kurdeleli bir kız vardı. Yanımdaki erkek çocuksa tombul bir şey, İlkey. İlkey öndeki örgülü kızı daha önceden tanıdığı için, yeni gelen bana tanıtmaya gereği duydu; hâlâ altına işiyor diye. Kız itiraz etmedi. "Ne olmuş? Olabilir!" falan demek var; ama neticede yanlış anlaşılma korkusu susturuyor insanı. "Bu anaokulunda gizlimiz saklımız yok! Kim ne yapıyorsa bilinir" gibisinden bir anlatım İlkey'in. Bu cümle o andan sonra aklımdan hiç çıkmadı: Hâlâ altına işiyor! Gerçi İlkey açıklık getirmede; yani karpuz yiyince, çok koşturup yorgun düşünce ya da her zaman mı, pek açıklamada bulunmadı. Ben de bu konuyla ilgim var gibi görünmemek için pek de üstelemedim. "Allah kurtarsın bacım!" denecek bir şey ya da ortam değil tabii, sustum hâliyle.

Okula geldik, arabadan sırayla indik. Her yeni gelene yapıyor olmasından sanırım, öğretmen bahçe kapısında karşıladı. Şoför, yanına gelen hademeye benim yatağı, yorganı verdi. Örgülü kız da orada; ben gururla kuru yorgana bakıyorum bir yandan. Öğretmen iki yanağımla sevdi; âdet olduğu üzere ve ufaktan binaya vardık. Oyun odalarından birine girdik; tanıtıldık ve her gelene bakıldığı gibi bana da bakıldı. Masalardan birine oturdum, yanımda üç beş çocuk. "Birazdan resim yapacağız" dediler bana. "Hayırlısı!" deyip olayı soğukkanlılıkla karşıladığımı hatırlıyorum. Belli ki ben de ucundan, kıyısından işin içindeydin artık.

Anaokuluna başlamıştım artık. Daha sonra, ilkokul birinci sınıfa giderken anaokulu konusu açıldığında, "Ben gitmiştim!" deyip gitmeyen çoğunluğa karşı horozlandığımı bilirim. Aslında ana-